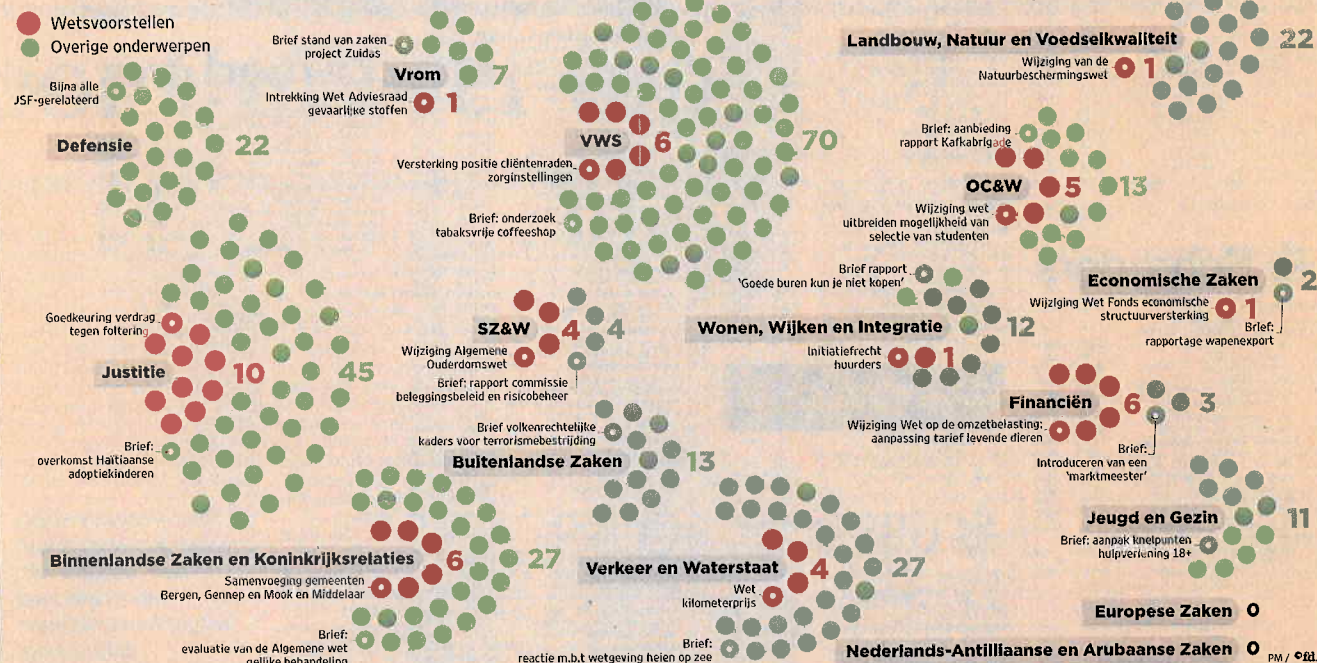

De Kamercommissies kwamen tot een waslijst van controversiële dossiers. Lezers kiezen in hun reacties meer voor grote lijnen. Specialisten zoomen in op fiscale onderwerpen.

Knelpunten in Den Haag

Lijst van controversiële onderwerpen per ministerie (volgens de vaste Kamercommissies)

Controversiële fiscale voorstellen

Jaap Bellingwout en Jeroen Leek

Nog onwetend van de val van het kabinet-Balkende 4 nam de toenmalige staatssecretaris van Financiën, inmiddels gepromoveerd tot minister, Jan Kees de Jager op 5 december in een brief naar de Tweede Kamer een voorschot op het controversieel veridaren van een aantal fiscale onderwerpen.

In zijn zogeheten 'Sinterklaasbrief' nam De Jager immers het moedige besluit om de invoering van een rentebox in de vennootschapsbelasting — waarbij door een Nederlandse onderneming ontvangen en betaalde groepsrente tegen een laag tarief in de belastingheffing wordt betrokken — op de lange baan te schuiven. Ook schoof hij een ander heikel punt, de reparatie van het zogeheten 'Bosal-gat' door naar de reeds rijdende trein van de Studietoelastingscommissie. Dit is één van de twintig commissies die door het kabinet zijn ingesteld om de crisis het hoofd te bieden en een visie aan te reiken voor de nabije toekomst.

Het Bosal-gat, vernoemd naar de onder fiscalisten welbekende Europese rechtszaak, ziet op de onevenwichtigheid tussen enerzijds het toelaten van de aftrek van rentelasten ten laste van de Nederlandse winst, welke rentelasten verband houden met een buitenlandse deelneming waarvan de voordelen onder de deelnemingsvrijstelling onbelast kunnen worden genoten. Dit gat was in 2004

(deels) gerepareerd door de introductie van nieuwe renteaftrekbeperkende maatregelen ten aanzien van groepsrente. Echter, zogeheten externe rente is nog steeds aftrekbaar.

Een voorstel voor verdere reparatie was opgenomen in de op 14 juni gepubliceerde consultatienota. Vanwege het feit dat alleen de financiering van buitenlandse deelnemingen werd aangepakt en binnenlandse deelnemingen niet, leek dit voorstel uit Europeesrechtelijk oogpunt echter niet houdbaar. Het woord over deze twee onderwerpen is dus aan de studiecommissie die haar rapport vanwege de val van het kabinet versneld zal uitbrengen, waarna het kabinet het rapport op 1 april ter informatie voor de Tweede Kamer beschikbaar zal stellen.

In de Sinterklaasbrief heeft de staatssecretaris ten aanzien van twee onderwerpen het initiatief in eigen hand gehouden:

- in Nederland gevestigde bedrijven zouden voortaan, buiten gevallen van liquidatie, geen aftrek meer krijgen voor verliezen van buitenlandse activiteiten uitgeoefend in 'vaste inrichtingen';
- en de zogeheten 'overnameholdings', vaak gebruikt door buitenlandse investeerders die een Nederlands bedrijf overnemen, zouden worden aangepakt.

Bij die overnameholdings zit de pijn voor de staatssecretaris in het feit dat rentelasten opgeroepen door de overname van een Nederlandse werkmaatschappij volledig ten laste worden gebracht van de winst van die werkmaatschappij

en zo de door dit bedrijf te betalen vennootschapsbelasting verlagen.

Wetsvoorstellen ter zake van deze twee onderwerpen zouden in het voorjaar van 2010 worden ingediend, aldus de Sinterklaasbrief. In zijn overleg met de Tweede Kamer op 14 januari heeft de staatssecretaris dit voornemen met grote stelligheid herhaald.

De vraag is echter of de val van het kabinet geen roet in het eten gooit. Immers, op vrijdag 5 maart heeft de Vaste Kamercommissie voor Financiën van de Tweede Kamer een lijst gepubliceerd van onderwerpen die controversieel zijn en uit dien hoofde niet door een demissionair kabinet kunnen worden afgehandeld. Binnenkort wordt deze lijst plenair behandeld in de Tweede Kamer en vindt definitieve besluitvorming plaats.

Volgens de lijst van de Vaste Kamercommissie is het onderwerp 'Verdeling Vpb-druk en renteproblematiek' controversieel. De Sinterklaasbrief lijkt in het verlengde te liggen van deze thematiek. Dit zou betekenen dat de voorgenomen wetgeving over vaste inrichtingen en overnameholdings ook als controversieel moet worden aangemerkt. Naar onze mening zou dit etiket op zijn plaats zijn.

Behoedzaamheid lijkt ons geboden. Een verkeerde insteek leidt al snel tot schade voor het Nederlandse investeringsklimaat

Het voorstel om de vaste-inrichtingsverliezen voortaan van aftrek uit te sluiten, tot op het moment dat de vaste inrichting wordt gestaakt, kwam in de Sinterklaasbrief als een donderslag bij heldere hemel. Met de brief reageert de staatssecretaris op de meer dan tachtig reacties die hij had ontvangen op de consultatienota.

Omtrent de fiscale behandeling van vaste inrichtingen was in de nota niets vermeld. De brief wekt de indruk dat het inslikken van een aantal maatregelen uit de consultatienota moest worden gecompenseerd met een nieuwe, waarvan zelfs de contouren nog niet vaststaan.

Als het idee is ingegeven uit budgettaire overwegingen, roept dit de vraag op of de lasten daarmee niet onevenredig zullen worden verdeeld. Immers, slechts een deel van de Nederlandse bedrijven beschikt over buitenlandse vaste inrichtingen. Een lastenverzwaring voor die groep zal niet eenvoudig zijn terug te sluiten in de vennootschapsbelasting ten behoeve van diezelfde groep. Dus de kans is groot dat een deel van de belastingplichtigen onevenredig wordt getroffen.

De voorstellen ten aanzien van de overnameholding waren wel in de consultatienota opgenomen, maar ontvingen veel kritiek vanwege de grote mate van 'overkill' die daarin besloten lag. Niet alleen buitenlandse private-equityhuizen leken door de voorstellen te worden geraakt, maar ook veel grote Nederlandse bedrijven.

Zowel het vinden van een tech-

nisch juiste benadering als het identificeren van de doelgroep die door deze maatregel bestreken moet worden, bleek geen eenvoudige opgave. Grote behoedzaamheid lijkt ons hier geboden. Een verkeerde insteek leidt al snel tot schade voor het Nederlandse investeringsklimaat.

Voor beide voorstellen geldt ten slotte dat zij geacht worden extra belastingopbrengst te genereren. Zoals ook in de aanloop naar de consultatienota is gebleken, valt te verwachten dat zich een politiek gevecht ontspint over de aanwending van de ingeschatte opbrengst:

- mag dit terugvloeien naar de bedrijven door verlichting in dezelfde orde van grootte aan te brengen in de vennootschapsbelasting, bijvoorbeeld door middel van een tariefsverlaging?;
- of moet de opbrengst elders worden ingezet, ter dekking van het opgelopen begrotingstekort?;
- of is de nood van de schatkist inmiddels zo hoog dat beide voorstellen urgent zijn juist vanwege hun opbrengstgenererend karakter? Maar dan nog is het de vraag waarom juist deze maatregelen moeten worden getroffen.

Het eindoordeel is aan de Tweede Kamer.

Prof. Mr. J.W. Bellingwout (hoogleraar, afdelingshoofd notarieel en fiscaal recht VU) en **mr. J.C. Leek** zijn partners bij **KPMG Meijburg & Co.**

